

Piezīmes un atsauces Natura 2000 teritorijas līmeņa aizsardzības mērķa (CO) noteikšanai: datu izvēle un eksperta pieņēmumi

Sugas kods:	2216
Suga:	<i>Linaria loeselii</i>
Natura 2000 teritorijas kods:	LV0520300
Natura 2000 teritorijas nosaukums:	Užava
Eksperts(i):	Linda Uzule
Darbs pabeigts:	29.02.2024.
Vispārējās piezīmes:	<p>Lēzela vīrcele ir tipiska litorāla suga – sastopama tikai Baltijas jūras dienvidaustrumu krastā: Vācijā, Polijā, Kaļiņingradas apgabalā, Lietuvā un Latvijā. Suga ir Baltijas jūras reģiona endēms (Priedītis 2014; Latvijas Dabas., 2023).</p> <p>Lēzela vīrcele ir psammofitiska suga ar spēcīgu sakņu sistēmu, tās galvenās dzīvotnes ir embrionālās kāpas un priekškāpas (Tjarve, Laime 2018). Suga vietām var būt sastopama arī pludmalē vai sekundārajās kāpās (pelēkajās kāpās un pat skrajā kāpu mežā, kur izveidojušies atklātas smilts laukumi un notiek smilšu pārpūšana). Svarīgs priekšnoteikums populācijas attīstībai ir skrajš lakstaugu augājs ar psammofitiskām kāpu graudzālēm (smiltāju kāpuniedri un smiltāju auzeni) (Laime 2010).</p> <p>Lēzela vīrcele piekrastē sastopama ļoti šaurā joslā, pārsvarā pret jūru vērstajā priekškāpas nogāzē, kas ir pakļauta periodiskai noskalošanai un pārpūšanai. Sugu apdraud ekosistēmu degradācija un pārveidošana, paplašinoties tūrisma un rekreācijas teritorijām, pieaugot sporta un atpūtas aktivitātēm, invazīvo sugu ietekmei, un dabiskās sukcesijas rezultātā notiekot pārmaiņām augāja struktūrā un sugu sastāvā (Laime, 2023).</p>

Lauks	Paskaidrojums
CV_USE	<p>4585</p> <p>Aprēķinos izmantoti dati no 2023.g. sugas uzskaites, kas veikta projekta “Smiltāja nelīķes un Lēzela vīrceles monitorings Natura 2000 teritorijās un starpposmos 2023. gadā” (Latvijas Dabas., 2023) ietvaros un 2014. gada monitoringa dati. 2023. gadā sugas uzskaiti veikusi I. Ķuze. 2023.g. sugas uzskaitē populācijas minimālais vērtējums ir 6414 indivīdi, bet maksimālais – 9343 indivīdi (Latvijas Dabas., 2023). 2014. gadā monitoringu veica D. Sāmīte, konstatējot 1608 indivīdus (Latvijas Dabas., 2021). Tā kā starp abiem uzskaites gadiem novērojamas būtiskas populācijas atšķirības, no 2023. gada un 2014. gada uzskaites datiem rēķināts vidējais ģeometriskais (<i>Excel</i> funkcija GEOMEAN).</p>

Lauks	Paskaidrojums																											
	Suga DL “Užava” teritorijā inventarizēta 2008., 2014. un 2023. gadā. 2008. gadā sugas monitoringu veica B. Laime un D. Tjarve. Konstatēti 238 indivīdi.																											
Unit_CV	Indivīdi Pamatojoties uz “Augu monitoringa metodiku Natura 2000 teritorijās un ārpus tām”, vaskulāro augu populācijas lielumu novērtē indivīdos (Baroniņa, 2014; DAP, 2017; DAP, 2022).																											
Habitat	Annex I vairāki																											
Annex I	2110 un 2120 Lēzela vīrcele DL “Užava” teritorijā sastopama divos ES nozīmes aizsargājamajos biotopos – 2110 <i>Embrionālās kāpas</i> un 2120 <i>Priekškāpas</i> .																											
Annex I_area_USE	7,37 ha Par sugas dzīvotnes platību pieņemta DDPS “Ozols” aktuālā ES aizsargājamo biotopu 2110 <i>Embrionālās kāpas</i> un 2120 <i>Priekškāpas</i> platība DL “Užava” teritorijā, kas ir 7,37 ha. 2110 <i>Embrionālās kāpas</i> un 2120 <i>Priekškāpas</i> izplatība DL “Užava” teritorijā redzama 1. pielikuma 1. attēlā.																											
Other_area_USE	Na																											
OK_DEN	Lēzela vīrceles populācijas blīvumi (blīvuma mērvienība – indivīdi/ha) Natura 2000 teritorijās redzami zemāk esošajā tabulā. Ar zaļo krāsu tabulā attēlots eksperta noteiktais optimālais blīvums, bet ar oranžo krāsu attēlota konkrētā Natura 2000 teritorija. <table><tr><th>N2000 vieta</th><th>CV_DEN, ind./ha</th><th>Blīvums</th></tr><tr><td>Pāvilostas pelēkā kāpa</td><td>675.00</td><td>Jā (A)</td></tr><tr><td>Užava</td><td>622.06</td><td>Jā (A)</td></tr><tr><td>Ovīši</td><td>428.31</td><td>Jā (A)</td></tr><tr><td>Slīteres nacionālais parks</td><td>129.11</td><td>Jā (O)</td></tr><tr><td>Ģipka</td><td>51.21</td><td>Nē (Z)</td></tr><tr><td>Pape</td><td>34.31</td><td>Nē (Z)</td></tr><tr><td>Ziemupe</td><td>23.00</td><td>Nē (Z)</td></tr><tr><td>Bernāti</td><td>17.25</td><td>Nē (Z)</td></tr></table>	N2000 vieta	CV_DEN, ind./ha	Blīvums	Pāvilostas pelēkā kāpa	675.00	Jā (A)	Užava	622.06	Jā (A)	Ovīši	428.31	Jā (A)	Slīteres nacionālais parks	129.11	Jā (O)	Ģipka	51.21	Nē (Z)	Pape	34.31	Nē (Z)	Ziemupe	23.00	Nē (Z)	Bernāti	17.25	Nē (Z)
N2000 vieta	CV_DEN, ind./ha	Blīvums																										
Pāvilostas pelēkā kāpa	675.00	Jā (A)																										
Užava	622.06	Jā (A)																										
Ovīši	428.31	Jā (A)																										
Slīteres nacionālais parks	129.11	Jā (O)																										
Ģipka	51.21	Nē (Z)																										
Pape	34.31	Nē (Z)																										
Ziemupe	23.00	Nē (Z)																										
Bernāti	17.25	Nē (Z)																										
OPT_DEN	Optimālais blīvums izvēlēts, balstoties uz eksperta viedokli, salīdzinot sugas blīvumus visās Natura 2000 teritorijās, kur suga sastopama. Par optimālo blīvumu izraudzīts Slīteres nacionālā parka blīvums – 129,11 indivīdi/ha. DL “Užava” blīvums ir otrs augstākais starp visām N2000 teritorijām.																											
OK_NEW	Nē.																											
AREA_NEW	0																											
OK_INT	Nē. Jautājumu par indivīdu translokāciju izskata tikai gadījumos, kad Biotopu direktīvas 17. panta ziņojumā sugas aizsardzības stāvoklis novērtēts kā U2.																											
IND_INT	0																											
Papildus nosacījumi	2023. gada jūlijā dabas lieguma piekrastē novērota gandrīz nepārtraukta tūristu plūsma, īpaši intensīva ap Užavas upes grīvu, kur regulāri tika novērotas lielas grupas. Tuvāk Užavas upes ietekai jūrā ir iespējama Lēzela vīrceļu izgulēšana vai izbradāšana, atpūtniekiem uzturoties priekškāpās, bet, visticamāk, šī ietekme nav vērtējama kā būtiska. Dažviet dabas lieguma teritorijā sastopama krokainā roze <i>Rosa rugosa</i> , kuru nepieciešams ierobežot.																											

Lauks	Paskaidrojums
	Lēzela vīrcelei piemērotu dzīvotņu pieejamību ierobežo krasta noskalšanās procesi, ir vērojams arī smilšu deficīts, kas norādīts arī iepriekšējās monitoringa atskaitēs (Latvijas Dabas., 2023).
Cits lauks	

Izmantotā literatūra

Baroniņa, V. 2014. Dabas aizsardzības pārvalde, 2017 un 2022. Augu monitoringa metodika Natura 2000 teritorijās un ārpus tām. 20 lpp. Pieejams: <https://www.daba.gov.lv/lv/media/13936/download>

Dabas aizsardzības pārvaldes Augu monitoringa rīks.

Dabas aizsardzības pārvaldes Dabas datu pārvaldības sistēma “Ozols”.

Laime, B. 2010. Latvijas kāpu un pludmaļu fitosocioloģiskais raksturojums Baltijas jūras reģiona kontekstā. Latvijas Universitāte, Bioloģijas fakultāte, Rīga, 122 lpp.

Laime, B. 2023. *Linaria loeselii* datu lapa. LIFE projekts LIFE FOR SPECIES „Apdraudētas sugas Latvijā: uzlabotas zināšanas un kapacitāte, informācijas aprīte un izpratne”. Nepublicēts materiāls. 3 lpp.

Latvijas Dabas fonds. 2023. Smiltāja neļķes un Lēzela vīrceles monitorings Natura 2000 teritorijās un starpposmos 2023. gadā. Rīga, 116 lpp.

Priedītis N., 2014. Latvijas augi. Rīga, Gandrs, 888 lpp.

Tjarve, D., Laime, B. 2018. Speciālais monitorings “Jūras piekrastes biotopi”. Gala atskaite. Latvijas Botāniķu biedrība, Rīga, 60 lpp.

1.attēls. ES nozīmes biotopu 2110 Embrionālās kāpas un 2120 Priekškāpas izplatība DL “Užava” teritorijā. Pamatkarte: LVM GEO. Kartogrāfisko materiālu sagatavoja E. Mortulevs